

INFO - SCOOP

Van de redactie

Tint

In deze Info-Scoop een update van de gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië over de periode 27 september t/m 10 oktober. Ook een overzicht van de gebeurtenissen in Rwanda, Burundi en Zaïre over dezelfde periode. In dit nummer kunt u ook een verslag lezen van het bezoek dat de IGK op 29 september aan 101 MIDCie bracht. Tot slot hebben wij een overzicht gemaakt van de videobanden die u bij ons kunt lenen.

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIË van 27 september t/m 10 oktober 1994 -EEN OVERZICHT-

101 MIDCie
sectie Joegoslavië

Vdg

INLEIDING

In deze samenvatting wordt de situatie van 27 september 1994 tot 10 oktober 1994 behandeld onderverdeeld in:

- Republieken van het voormalig Joegoslavië
- Bosnië-Herzegovina:
 - *politieke aspecten
 - *militaire aspecten
 - *VN en EU
- Balkan

REPUBLIEKEN van het voormalig Joegoslavië

KROATIË

Het Kroatisch parlement heeft in een op vrijdag 23 september aangenomen resolutie het mandaat van de VN in de Krajina met drie maanden verlengd.

De VN heeft honderd dagen - tot 10 januari

1995 - de tijd gekregen om de Kroatische Serviërs in de Krajina te ontwapenen en de Kroatische vluchtelingen naar hun woonplaatsen terug te laten keren. Als dat niet gebeurt zouden alle 14.000 VN-militairen uit de UNPA's moeten vertrekken.

Volgens sommigen is de resolutie meer voor binnenlands gebruik: de regeringspartij, de Kroatische Democratische Gemeenschap, zou de Kroatische bevolking moeten tonen dat ze het probleem van de Krajina nog wil oplossen. Kroatië zou zich het vertrek van de VN eigenlijk niet kunnen veroorloven.

Op 29 september heeft de Veiligheidsraad van de VN - in tegenstelling tot de wens van het Kroatische parlement - ingestemd met een voorstel van secretaris-generaal Boutros Ghali om het mandaat voor de UNPA's te verlengen met zes maanden tot en met 31 maart 1995.

UNPA's/SERVISCHE KRAJINA

Op 3 oktober zijn honderden van de 10.000 Bosnische vluchtelingen uit de Bihac-pocket in het niemandsland tussen de Servische Krajina en Kroatië (zie infoscoop nr. 26) in opstand gekomen, nadat de VN hen via folders had opgeroepen om naar huis te gaan. De vluchtelingen, die na de nederlaag van Fikret Abdic terecht kwamen in het niemandsland, eisen toegang tot Kroatië, maar krijgen die niet.

Abdic had via de radio berichten uitgezonden dat het korps V van het moslim-regeringsleger (de BiH) de terugkerende vluchtelingen zou aanvallen.

SLOVENIË

NTR

SERVIË

De ontwikkelingen in Servië hebben in het teken gestaan van de komst en eerste rapportage van de VN-waarnemers, die het embargo van de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ) tegen de Bosnische Serviërs moeten controleren. Voor de Servische president Milosevic hing veel af van de waarnemers: het al dan niet gedeeltelijk opheffen van het embargo en zijn positie in eigen land. Enerzijds staat Milosevic namelijk onder druk van de Contact-groep om de hulp aan de Bosnische Serviërs te staken en mee te werken aan de controle van het embargo zodat de sancties gedeeltelijk opgeheven kunnen worden. Anderzijds wordt hij aangevallen door de oppositie en door de Bosnische Serviërs, die hem verraad aan het Servisch volk verwijten. Momcilo Krajisnik, de voorzitter van het Bosnisch Servisch parlement in Pale zei bijvoorbeeld over de FRJ: "Serbia has slaughtered an ox for a pound of meat" en beschuldigde Milosevic van "cheap betrayal" (Time 26/9).

De Servische staatsmedia, die de komst van de waarnemers niet in verband met het embargo brengen (zie infoscoop nr. 26), hebben positief nieuws over de gedeeltelijke opheffing van de sancties benadrukt. Deze gedeeltelijke opheffing wordt gepresenteerd als het begin van het einde van alle sancties. Premier Marjanovic sprak van het begin van onze welverdiende integratie in Europa".

De oppositie noemde de beloofde gedeeltelijke opheffing daarentegen "een verwaarloosbare verbetering in ruil voor genocide op een deel van ons volk" (volkskrant 27/9). De oppositie is echter een slag toegebracht door de arrestatie op 29 september van de leider van de extreem-nationalistische Servische Radicale Partij (SRS), Vojislav Seselj. Hij is veroordeeld tot 30 dagen gevangenisstraf, omdat hij de voorzitter van het federale parlement, Radoman Bozovic, zou hebben gemolesteerd. Seselj zegt hem alleen te hebben bespuwd. Seselj zou mogelijk ook een

eerdere veroordeling van acht maanden moeten uitzitten nu zijn parlementaire onschendbaarheid is opgeheven. Volgens een recente peiling is Seselj de enige politicus die Milosevic in populariteit nabij komt. Er werd gespeculeerd over uitlevering aan het VN-tribunaal. Dit lijkt echter onwaarschijnlijk, omdat Seselj teveel compromitterende feiten over de FRJ zou kunnen verklappen. Een ander parlamentslid van de SRS heeft na zijn veroordeling uit de school geklapt over samenwerking tussen paramilitaire bendes en de FRJ tijdens etnische zuiveringen in Bosnië. De SRS klaagde ook dat het van de media werd geweerd en gefiltreerd en geïntimideerd zou worden.

Alhoewel Milosevic de oppositie onder de duim lijkt te hebben, is een einde aan de machtsstrijd in de FRJ en met de Bosnische Serviërs voorlopig niet in zicht. De contacten met de VN verliepen voor Milosevic heel goed.

David Owen, de co-voorzitter van de voormalige Joegoslavië conferentie, heeft op 28 september naar aanleiding van een bijeenkomst met Milosevic om deze ervan te overtuigen de grenzen met Kroatië en Bosnië te erkennen, laten weten dat hij en zijn collega Thorvald Stoltenberg geen problemen zien bij het opheffen van de sancties tegen de FRJ. De Contact-groep ging na het bezoek bij Milosevic langs bij het hoofd van de waarnemers-missie, generaal Bo Pellnas, voor een rapport over de effectiviteit van de Servische blokkade.

Voordat de sancties gedeeltelijk opgeheven konden worden, moesten de waarnemers van het embargo tegen de Bosnische Serviërs er zeker van zijn dat de grens met Bosnië gesloten was. Voorlopig is er besloten om 135 waarnemers te sturen, maar het aantal kan oplopen tot 200. Er is verzocht tussen de vijftig en zeventig extra waarnemers te sturen. De waarnemers worden uitgezonden onder WEU-vlag. De deelnemende landen zijn Noorwegen, Finland, het Verenigd Koninkrijk Frankrijk, Canada, Nederland (zie Nederlandse VN-militairen) en eventueel Griekenland en Rusland. De waarnemers dragen geen uniform en mogen niet zelf controleren. Ze kijken alleen toe en bekijken alleen de lading van een vrachtwagen als de douane dat ook doet. De grensposten zijn 's nachts gesloten.

Milosevic heeft - waarschijnlijk om het verblijf van de VN-waarnemers in goede banen te leiden - een vertrouweling, Mihalj Kertes, aan

het hoofd van de federale douanediens gezet, officieel om corruptie tegen te gaan bij de douane-beambten.

Op 3 oktober kwamen de waarnemers tot de conclusie dat de grens inderdaad dicht was. Op het moment van rapportage waren er 85 waarnemers in de FRJ. De dag daarop bevestigden Owen en Stoltenberg in een rapport op basis van de bevindingen van de waarnemers dat de Servische boycot tegen de Bosnische Serviërs wordt nageleefd. Generaal Pellnas gaf een toelichting aan de Contact-groep bijeen in Genève. De conclusies van de waarnemers zouden volgens de Time bevestigd zijn door NAVO verkenningsvluchten en satelliet-observaties. Naar aanleiding van het rapport werd op 5 oktober een begin gemaakt met de gedeeltelijke opheffing van de sancties voor een periode van honderd dagen. Als de grens op 13 januari (honderd dagen verder) nog dicht is, kan ook het handelsembargo opgeheven worden.

Het vlieg- en veerbootverkeer werd hersteld. Na 28 maanden (de sancties tegen de FRJ werden op 28 mei 1992 ingesteld) hervatte de Joegoslavische Luchtvaartmaatschappij, de JAT, haar vluchten. Het eerste vliegtuig dat landde op de luchthaven Belgrado was een Russisch vliegtuig met ambassadeur Virali Tjoerkin aan boord. Hij zei dat verdere stappen naar vrede zouden moeten samengaan met een voortdurend proces van het opheffen en beperken van sancties. Eerder had de minister van buitenlandse zaken van de FRJ, Vladislav Jovanovic, gezegd dat een zo snel mogelijke opheffing van de sancties de snelste veiligste manier is om de crisis in Bosnië op te lossen.

Het aantal waarnemers is volgens velen (zelfs met de extra waarnemers) te klein en hun bevoegdheden te beperkt om de 550 kilometer lange grens effectief te controleren. Door hun geringe aantal waren de waarnemers gedurende enige tijd bijvoorbeeld maar op één van de vier bruggen over het noordelijk deel van de grensrivier, de Drina, op hun post. In Sevilla ontstond onenigheid op de NAVO-top in het weekend van 1-2 oktober over een uitspraak van de minister van defensie van de Verenigde Staten (VS), William Perry, die zei te beschikken over bewijs dat de FRJ de Bosnische Serviërs nog steeds van militair materieel voorziet. Zijn Franse collega Léotard zei dat het niet aan het Pentagon was om daarover te waken en over bewijs van het

tegendeel te beschikken.

VOJVODINA

NTR

KOSOVO

NTR

MONTENEGRO

NTR

MACEDONIË (FYROM)

Op 28 september heeft de electorale commissie van Macedonië de kandidaten voor de presidentiële verkiezingen van 16 oktober a.s. officieel erkend: de huidige president, Kiro Gligorov, en oppositieleider, Ljubisa Georgijevski. De eerste is de kandidaat van de drie-partijen "Alliantie voor Macedonië" en zal naar alle waarschijnlijkheid winnen. De ander is een 54 jaar oude directeur van een theater, heeft een "Macedonië voor de Macedoniërs"-campagne gevoerd en keert zich tegen de vorming van een federale structuur zodat tegemoet kan worden gekomen aan de wensen van de Albanese minderheid. Zijn campagne zou de spanningen met de Albanen in het land kunnen vergroten.

BOSNIË-HERZEGOWINA

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

De spanning tussen UNPROFOR en de Bosnische Serviërs is in de afgelopen periode opgelopen als gevolg van de verscherping van de sancties tegen de Bosnische Serviërs en het NAVO-bombardement van 22 september jongstleden. De Bosnisch Servische leiding hoopt dat de internationale gemeenschap bij zijn positieven komt en accepteert dat de Bosnische Serviërs niet akkoord kunnen gaan met het vredesvoorstel van de Contact-groep. De internationale gemeenschap daarentegen hoopt dat de Bosnische Serviërs bij hun positieven komen en het huidige voorstel accepteren. De relatie tussen de VN en de Bosnische Serviërs is volgens sommigen nog nooit zo slecht geweest, terwijl anderen berichten over hartelijke contacten.

Een toename van schiet-incidenten rondom VN-personeel werd geconstateerd, bijna alle VN-konvooiën en andere VN-activiteiten werden tegengehouden en diverse dreigementen werden geuit. De voorzitter van het parlement in Pale, Momcilo Krajisnik, zei bijvoorbeeld dat het VN-besluit om de sancties tegen de FRJ te verzachten en die tegen de Bosnische Serviërs te verscherpen fataal zou zijn voor de vrede. Generaal Ratko Mladic heeft bovendien nauwelijks verbulde dreigementen geuit naar UNPROFOR als gevolg van de NAVO-luchtaanval, waarbij volgens de Serviërs huizen zijn vernield en een school is beschadigd. Mladic zei dat de Bosnische Serviërs geen verantwoordelijkheid voor de VN-operaties op Servisch grondgebied kon nemen, noch voor overvliegende VN-vliegtuigen, wegens de jongste misdaden van de VN. VN-konvooiën en helivluchten werden niet meer toegestaan en de inspecties van opslagplaatsen voor zware wapens werden verhinderd. De VN zou de Bosnische Serviërs moeten overtuigen van zijn neutraliteit, voordat daar verandering in zou komen.

De VN lastte op 27 september alle konvooiën af en sloot de luchtbrug naar Sarajevo naar aanleiding van dreigementen van een plaatselijke Servische officier om ieder vliegtuig te beschieten. De hulp aan 800.000 Bosniërs kwam volledig tot stilstand.

Op zaterdag 1 oktober leek echter een doorbraak tot stand te zijn gebracht: er werd een akkoord bereikt tussen generaal Sir Michael Rose, de bevelhebber van Bosnië-Herzegovina Command, en Radovan Karadzic om de blokkade van VN-konvooiën op te heffen. De Bosnische Serviërs gingen ook akkoord met besprekingen over het openen van het vliegveld van Sarajevo (zie Centraal-Bosnië-Herzegovina). Daags na het akkoord hielden de Bosnische Serviërs echter weer vier konvooiën (waarvan twee Nederlandse naar Srebrenica) tegen waarvoor toestemming was verleend. Op maandag 4 oktober mochten zeven VN-konvooiën weer doorrijden, maar werden vier UNHCR-konvooiën uit de FRJ tegen gehouden en op dinsdag werden maar liefst 25 van de 27 VN-voedselkonvooiën tegen gehouden. Woensdag kreeg de UNHCR alsnog toestemming om drie voedselkonvooiën naar Srebrenica en Gorazde te sturen.

Na zware druk door de VN-gezant Yasushi Akashi kon de luchtbrug naar Sarajevo op 6 oktober weer hervat worden. De VN werd bij

de uitvoering van zijn mandaat gedurende de afgelopen twee weken dus voortdurend gehinderd door Bosnisch Servische blokkades.

Anderzijds hielden de Bosnische Serviërs contacten met de VN elders gaande en riepen de Bosnische Serviërs op tot nieuwe vredesonderhandelingen. Zo gingen de onderhandelingen over het herstel van de elektriciteit etc. naar Sarajevo met de VN nog steeds door (zie Centraal-Bosnië-Herzegovina) en deden de Bosnische Serviërs enige vredesvoorstellen. Karadzic zei in een interview dat zijn Bosnisch Servische republiek bereid was om toe te treden tot een Bosnische Unie als soevereine staat. De Bosnische Unie zou dan wel de vorm moeten hebben van de EU (met een eigen munt, buitenlandse politiek, en economische betrekkingen voor alle lidstaten). Tot dusver hadden ze iedere samenwerking met de moslims en de Kroaten verworpen.

Generaal Mladic verraste iedereen door op 30 september in Bijeljina een voorstel voor een vredesakkoord met de Kroaten en de moslims te lanceren. Hij sprak zich uit voor een politieke oplossing van het conflict omdat voortzetting van de oorlog rampzalige gevolgen zou hebben, die niet tot de Balkan beperkt zouden blijven. Hij stelde een ontmoeting voor van de militaire commandanten van de deelnemende partijen - de Kroaten (HV), de Bosnische Kroaten (HVO), de moslims (BiH) en de Bosnische Serviërs (VRS) - met als doel het bereiken van een troepenscheiding en het plaatsen van VN-troepen langs de confrontatielijnen. Dit zou dus een bestand betekenen op basis van de huidige krachtsverhoudingen, waarbij de Bosnische Serviërs 70% van het land bezitten. Het plan werd geïnterpreteerd als een teken dat de Bosnische Serviërs zoeken naar wegen om de zware internationale druk te verlichten en dat ze het confrontatie-beleid ten opzichte van de VN wilden verlaten. Andere feiten die daarop wezen waren een op 1 oktober gesloten akkoord over de uitwisseling van gevangenen en de overeenkomst om de hulpkonvooiën weer te hervatten.

De Bosnische Serviërs lijken zich aldus te realiseren dat het afschaffen van de contacten met UNPROFOR de isolatie met de rest van de wereld zou vervolmaken. Sommigen wijzen er daarnaast op dat de VN en de Bosnische Serviërs weer een gezamenlijk belang hebben: beiden zouden gebaat zijn bij het voorkomen van robuuster optreden van de NAVO, waartoe in Sevilla werd besloten (zie VN/EU). De

Bosnische Serviërs hebben namelijk bedreigd om een einde te maken aan de UNPROFOR als een van hun wapendepots vernietigd zou worden in een NAVO-luchtaanval.

Onder de Bosnisch Servische bevolking schijnt sprake te zijn van een algehele demoralisering door het voor de gewone man verwarrende embargo van de FRJ en door de isolatie van de buitenwereld. Met name het afkappen van de telefoonverbindingen heeft de bevolking doen morren en voor het eerst schijnt gerwijfeld te worden aan het leiderschap van Karadzic. Men klaagt over corruptie aan de top. In de pers wordt gewag gemaakt van op handen zijnde pogingen om hem af te zetten, geregisseerd vanuit Belgrado.

De moslims hebben zich in de afgelopen weken in toenemende mate kritisch uitgelaten over commandant Rose: hij zou niet hard genoeg optreden tegen de Bosnische Serviërs. Premier Haris Silajdzic beklagde zich bij de NAVO over Rose en drong aan op meer doortastend ingrijpen. De moslims werden bijgevallen door de VS. De antipathie tegen Rose wordt wel in verband gebracht met zijn dreigement van 18 september jongstleden (zie infoscoop nr. 26) met luchtacties tegen de moslims indien zij hun provocaties in Sarajevo niet zouden staken. De moslims zijn daarnaast steeds wantrouwer geworden ten opzichte van het Verenigd Koninkrijk (VK) dat in hun ogen samen met de Russen een confederatie tussen de Bosnische Serviërs en de FRJ lijkt na te streven. Het grootste nieuws was de ommezwaai van de moslims met betrekking tot hun standpunt over het opheffen van het wapenembargo. President Alija Izetbegovic heeft na overleg met president Clinton op 28 september een compromisvoorstel gelanceerd op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Izetbegovic wilde dat er wel een resolutie zou worden ingediend en aangenomen door de Veiligheidsraad, maar dat de praktische uitvoering van de resolutie met vier tot zes maanden tot de lente van 1995 zou worden uitgesteld. In ruil daarvoor eiste hij dat de VN in Bosnië blijft, dat de blokkade van Sarajevo werd opgeheven en dat het veilige gebied rondom de stad werd uitgebreid. De grote mogelijkheden zouden er bovendien mee akkoord moeten gaan om het wapenembargo na zes maanden automatisch op te heffen als de Bosnische Serviërs geen vredesplan aanvaarden. Izetbegovic heeft reeds enige toezeggingen gehad van onder andere Pakistan en Maleisië

dat zij ook bij opheffing van het wapenembargo hun troepen zullen handhaven (zie verder VN/EU).

De kwalijke militaire consequenties op de korte termijn in het geval van een opheffing van het wapenembargo hebben de moslims waarschijnlijk op andere gedachten gebracht. Waarschijnlijk heeft de toezegging van president Clinton van twintig miljoen dollar hulp aan de Bosnische regering daar ook iets mee te maken. De redenen voor de ommezwaai hebben in laatste instantie echter meer te maken met de binnenlandse situatie en veranderende allianties in Bosnië. De moslims willen dat VN blijft en een winter-offensief van de Serviërs voorkomt, terwijl zij een wapenvoorraad opbouwen. Izetbegovic hoopt dat de Bosnische Serviërs de eerstkomende zes maanden door de VN-sancties en het embargo van de FRJ verzwakt worden. Volgend jaar lente zijn de moslims dan klaar voor een nieuw offensief als Karadzic het 'land-for-peace'-principe niet accepteert. Er is volgens sommigen echter nog een andere reden voor de verandering van het standpunt. De moslims zijn bang dat de Kroaten zich tegen hen keren. De eerste contacten met de Bosnische Serviërs zijn reeds op gang gekomen via Jovan Zametica, een adviseur van Karadzic.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

De militaire situatie in Bosnië is over het algemeen vrij rustig geweest. De inzet van de winter heeft daar veel mee te maken. Een herfstoffensief van de VRS lijkt nu vrij onwaarschijnlijk. In het voormalige Joegoslavië is de eerste sneeuw al gevallen.

BIHAC-POCKET

In de week van 26 september namen de militaire activiteiten in de Bihac-enclave sterk af. Waarschijnlijk zijn de viering van het tweejarig bestaan van de BiH en in de week daarop de verslechterde weersomstandigheden daarvoor verantwoordelijk.

In de daarop volgende week namen de beschietingen op de stad en omgeving van Otoka door de VRS weer toe, evenals de gevechten bij het Grabez-plateau.

NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA

De situatie in het noorden van Bosnië bleef stabiel, maar gespannen. Rondom de Doboj-vinger, bij de steden Doboj, Tesanj, Maglaj en

Zavidovici, werd een toename van activiteiten waargenomen. Ook in de omgeving van Gradacac en de rivier de Save werd er gevochten.

De etnische zuiveringen rondom Banja Luka gaan nog steeds door. Er worden ook nog steeds schendingen (tientallen) van het vliegverbod boven de Sapna-duim waargenomen. Bij de Majevisa-heuvels werd zwaar gevochten.

SAFE AREAS OOST-BOSNIË-HERCEGOVINA

GORAZDE:

Op zaterdag 1 oktober kwamen de Bosnische Serviërs en de moslims tot een akkoord over een uitwisseling van krijgsgevangenen en over de evacuatie van gewonden uit de enclave. In de loop van de week van 3 oktober werd het vrij onrustig rondom Gorazde en werd een toename van schietincidenten gerapporteerd.

ZEPA: NTR

SREBRENICA:

Door de weigering van de VRS om konvoien door te laten ontstond een nijpend gebrek aan benzine en aan vers voedsel. Op 3 oktober is 'bezuinigingsfase drie' ingegaan:

- patrouilles worden alleen te voet uitgevoerd;
- herbevoorrading van de Observatie posten vindt slechts één maal per week plaats;
- alleen compagniescommandanten mogen toestemming geven voor gemotoriseerd transport;
- koffiezetapparaten, verwarming etc worden niet toegestaan; en
- er wordt minimaal gebruik van elektrisch licht gemaakt.

Als de benzine-voorraad onder de zesduizend liter zakt, zullen geen gemotoriseerde verplaatsingen in de enclave meer plaats vinden. Alle energie zal dan worden gericht op stand houden. Op 5 oktober werd gemeld dat de missie niet langer haalbaar was zonder herbevoorrading binnen zeven tot tien dagen. Op 10 oktober had dutchbat nog slechts voor dertien dagen gevechtsrantsoenen en voor zes dagen benzine.

De activiteiten van met name de BiH zijn

toegenomen door het minimize-programma om benzine uit te sparen. De BiH is bezig geweest met het versterken van zijn posities in het noordelijk deel van de enclave in anticipatie van Servische acties. Dit zou een negatieve invloed op de situatie kunnen hebben. Als gevolg van een verslechtering van de weersomstandigheden in de loop van de week van 3 oktober, namen de activiteiten in de enclave echter af.

De voedsel-situatie voor de plaatselijke bevolking is zorgwekkend. Op 5 oktober kwam een UNHCR-konvooi aan, maar deze bevatte slechts genoeg voedsel voor enkele dagen. Er is tyfus geconstateerd bij sommige bewoners van de enclave.

CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA

Er waren zware beschietingen in het gebied ten zuid-westen van Olovo en ten zuid-oosten van Dastanko. Op 4 oktober werden bij Olovo meer dan 1500 granaten afgevuurd. De gevechten rondom het Vlasic-gebergte namen daarentegen af. De BiH deed niet alleen daar kleine aanvallen, maar ook in de richting van Donji Vakuf. Aan het front bij Brugle waren zware beschietingen over en weer.

Er werd een toename geconstateerd van gevechten tussen de BiH en de VRS rondom Sarajevo, waar Bosnische Serviërs het VN-werk onmogelijk bleven maken. De spanning bleef gedurende de beschreven periode oplopen. Op 3 oktober werden meer dan 2000 schendingen van het bestand geconstateerd en de dag er op maar liefst 2160 schietincidenten.

Op 27 september werd de bevoorrading van Sarajevo door konvoien en de luchtbrug gestaakt en was er slechts genoeg voedsel voor twee weken. Daags erna werd echter de voorziening van gas, water en elektriciteit hersteld. Generaal Rose drong bij de Bosnische Serviërs aan op hervatting van de luchtbrug, vrije doortocht van konvoien en opheffing van het verbod op helicoptervluchten. De Bosnische Serviërs wilden echter benzine in ruil voor doortocht.

Op 1 oktober gingen de Bosnische Serviërs akkoord met onmiddellijke besprekingen over de hervatting van de luchtbrug naar Sarajevo. Het vliegveld van Sarajevo bleef echter gesloten, omdat de onderhandelingen niet vlotten. Op 5 oktober reisde VN-gezant Yasushi Akashi af naar Sarajevo om druk op de onderhandelingen over het vliegveld te zetten. De Bosnische

Serviërs eisten expliciete erkenning van de VN dat de luchthaven hun eigendom zou zijn en eisten betaling van UNPROFOR voor de VN-privilege om er gebruik van te maken, alsmede het recht om alle personen en goederen te mogen controleren. Volgens woordvoerder Paul Risley verwierp Akashi de eisen en baseerde zich op een overeenkomst van juni 1992, waarbij het vliegveld onder VN-zeggenschap kwam. Hij dreigde de Bosnische Serviërs met een volledig isolement en waarschuwde dat zij ernstige militaire consequenties over zich zouden afroepen als ze nog VN-personeel zouden aanvallen. Op 6 oktober was het vliegveld weer open. Volgens een Bosnisch Servische officier wilden de Bosnische Serviërs in werkelijkheid een document waaruit zou blijken dat het vliegveld aan de Bosnische Serviërs zou toekomen als de VN uit Bosnië wegtrekt.

Op 6 oktober vond ook een gevangenenruil plaats, waarbij 129 Serviërs tegen 166 moslims werden geruild, 26 zieken werden geëvacueerd en 50 Serviërs kregen toestemming de stad te verlaten. De Bosnische Serviërs misbruikten een eerdere poging tot gevangenenruil voor een nieuwe etnische zuivering door rond de 120 moslim-burgers (in plaats van gevangenen), die net verdreven waren uit Rogatica, aan te bieden. De moslims braken daarop de gevangenenruil af. In totaal werden vierhonderd gevangenen uitgewisseld.

Tenslotte troffen VN-militairen op diezelfde donderdag de lijken aan van zestien Bosnisch Servische militairen en vier verpleegsters bij de berg Igman. Ze waren omgekomen tijdens een verrassingsaanval van een BiH-sabotage eenheid door de gedemilitariseerde zone op een Bosnisch Servische commandopost van het Trnovo-bataljon aan de rand van de zone. De aanval vond plaats tijdens de gevangenenruil in Sarajevo. Sommige Bosnisch Servische doden zouden door de BiH verminkt of verbrand zijn. Dit bleek bij nader onderzoek niet het geval te zijn, gaf de VN daags erna toe. De Serviërs bleken verwondingen te hebben opgelopen die normaal zijn bij een commando-aanval. Een aantal slachtoffers had blijkens de verwondingen evenwel niet de mogelijkheid gehad om zich over te geven.

De Bosnische Serviërs reageerden boos. Ze dreigden Sarajevo 'in brand te steken'. Karadzic verweet de VN partijdigheid en dreigde het vertrek van UNPROFOR, die zij verantwoordelijk houden voor de aanval, te

eisen en de bergen Igman en Bjelasnica, die de VRS onder ware druk van de VN hadden ontruimd, te heroveren. UNPROFOR had moeten verhinderen dat de moslims de gedemilitariseerde zone binnendrongen. De BiH probeert al enige tijd de zone door te steken om de stad Trnovo, die ligt op de verbindingsweg tussen Sarajevo en Gorazde, te heroveren.

Akashi diende een scherp protest in bij Izetbegovic. Franse VN-eenheden begonnen op 7 oktober, in reactie op de Bosnisch Servische dreigementen tegen Sarajevo, met de terugdringing van BiH-soldaten uit de gedemilitariseerde zone op basis van een op 14 augustus 1993 getekend akkoord. De 550 BiH-soldaten moesten het gebied verlaten en hun stellingen werden vernietigd. Beide partijen werden gewaarschuwd op straffe van luchtacties geen gebruik meer te maken van de gedemilitariseerde zone. President Izetbegovic protesteerde tegen de verdrijving; volgens hem is nergens bepaald dat de BiH de verlaten Servische posities niet mag innemen. Hij eiste bovendien een verontschuldiging van Akashi, die hij van smaad betichtte. Akashi was hiertoe niet bereid, omdat het zou gaan om een onacceptabele militaire operatie.

De VN vreesde dat de Bosnische Serviërs ook de voorziening van gas, water en elektriciteit aan Sarajevo weer stop zouden zetten of het vliegveld weer sluiten. Op zaterdag 8 oktober werd de luchtbrug inderdaad weer een dag opgeschort na de beschieting van een VN-vliegtuig. In dat weekend werden ook de Bosnisch Servische sluipschutters weer actief in Sarajevo: drie trams werden beschoten. Elf burgers werden verwond en één burger overleed. De Bosnische Serviërs ontkenden de aanval en suggereerden dat de moslims het zelf hadden gedaan. De VN trachtte een schild te vormen tegen de kogels met pantservoertuigen. De beschietingen vonden plaats vanuit de gedemilitariseerde zone en worden gezien als een wraak-actie van de Bosnische Serviërs. Akashi veroordeelde de acties als een flagrante en opzettelijke aanslag op burgers.

ZUID-BOSNIË-HERCEGOVINA

Rondom Konjic bleef het onrustig als gevolg van het BiH-offensief aldaar. Ten oosten van Mostar werd een toename van militaire activiteiten geconstateerd. Het oostelijk deel van de stad - het moslim gedeelte - werd meerdere malen beschoten door de VRS.

In de stad zelf heerst een gewapende vrede. Er zijn internationale politie-patrouilles op de been om de bevolking het idee te geven dat er weer gezag heerst. De etnische zuiveringen in Westelijk deel van Mostar gaan echter ook gewoon door. Als de EU de situatie niet snel verbetert, bestaat volgens sommigen de kans dat de oorlog opnieuw oplaait.

De Kroatische leiders worden rijk door heffing van belastingen op goederen die over hun grondgebied naar de moslims worden vervoerd. De Kroaten proberen de vorming van de federatie dan ook op te houden, omdat het akkoord voorziet in opheffing van deze transitobelastingen. Ze voelen zich de overwinnaar en zijn weinig geneigd tot het doen van concessies naar de moslims. Ze noemen de EU-burgemeester, Hans Koschnik, spottend 'Hassan Koschnik' (Volkskrant 4/10).

De moslims hebben weinig vertrouwen in de federatie: ze vragen zich af waarom de hulp (o.a. bouwmaterialen) gelijk verdeeld wordt over de moslims en de Kroaten, terwijl het oostelijk deel van de stad veel erger is beschadigd dan het westelijk deel. Het oosten heeft in tegenstelling tot het westen geen water, gas of elektriciteit, de huizen zijn bouwvallig en de mensen arm. De moslims zijn dan ook bang voor de komende winter.

VERENIGDE NATIES/EUROPESE UNIE

VERENIGDE NATIES / EUROPESE UNIE

De internationale politieke ontwikkelingen rondom de Bosnische burgeroorlog hebben de afgelopen twee weken voornamelijk in het teken gestaan van:

- de rondreis van de Russische president Boris Jeltsin;
- de voortdurende discussie over de opheffing van het wapenembargo tegen de moslims; en
- het NAVO-voornemen om harder op te treden tegen de Bosnische Serviërs bij aanvallen op veilige gebieden of VN-personeel.

Na een bezoek te hebben gebracht aan de Bruse premier Major - waarschijnlijk om het

verzet tegen de opheffing van het wapenembargo te coördineren en te lobbyen voor een nieuwe conferentie - deed Boris Jeltsin Washington aan. Jeltsin stelde een nieuwe internationale vredesconferentie over Bosnië voor. Amerikanen ontkenden dat Clinton positief reageerde op het voorstel.

Volgens de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Warren Christopher, waren beide landen het over eens geworden om de eerstkomende zes maanden de druk op de Bosnische Serviërs op te voeren. Ook zouden zij het eens geworden zijn om de veilige zones rondom de moslim enclaves te vergroten en de naleving ervan te verscherpen.

Jeltsin herhaalde verder de Russische bezwaren tegen het opheffen van het wapenembargo. Het compromis-voorstel van Izetbegovic (zie Bosnië-Herzegovina Politiek) haalde de druk van de ketel af van de discussie over het opheffen van het wapenembargo en redde de Amerikaanse president uit een netelige situatie. President Clinton probeerde enerzijds een breuk over het al dan niet opheffen van dit embargo te voorkomen. Het niet opheffen van het embargo zou hem anderzijds opnieuw in botsing brengen met het Amerikaanse Congres. Het Congres had via een niet bindende resolutie opgeroepen om het embargo op te heffen en zou de president eventueel kunnen verplichten om dat te doen. Aangezien echter de moslims zelf aangaven dat zij het embargo nog niet wilde opheffen, kon een confrontatie met zowel de Russen en de Europese grote mogendheden als het Congres voorkomen worden.

Frankrijk stelde naar aanleiding van het veranderde standpunt van de Bosnische regering in New York voor om snel een bijeenkomst van de Contact-groep te houden om de mogelijkheden voor de opheffing van het wapenembargo tegen de moslims over 5 à 6 maanden te onderzoeken. Het VK was hier echter op tegen.

In reactie op het voorstel van Izetbegovic om het wapenembargo op te heffen, maar pas over vier tot zes maanden praktische consequenties aan dit besluit te verbinden, hebben Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk (VK) verklaard dat zij ook over zes maanden tegen opheffing van het embargo zullen zijn. Er zou zich een consensus aftekenen bij alle landen die troepen hebben gestationeerd in Bosnië tegen een automatische opheffing van het embargo, zoals Izetbegovic heeft bevestigd.

Secretaris-generaal Boutros Ghali benadrukte daarnaast nogmaals dat alle VN-militairen zouden moeten vertrekken bij een eventuele opheffing van het embargo (in tegenstelling tot wat Izetbegovic voorstelde).

De Verenigde Staten hebben aangekondigd op 1 november aanstaande een resolutie in te zullen gaan dienen bij de Veiligheidsraad conform de wensen van de Bosnische regering.

Op een bijeenkomst van de ministers van defensie van de NAVO-landen van 29 en 30 september, waar voor het eerst sinds 1966 ook een Franse minister van defensie (François Léotard) aan deelnam, werd op Amerikaans initiatief besloten tot een robuuster, meer geloofwaardiger optreden van de NAVO tegen schendingen van afspraken door de Bosnische Serviërs.

Vooraf aan de bijeenkomst in Sevilla riep de Amerikaanse minister Perry de NAVO op tot robuuster optreden in Bosnië. Perry zette de toon van de bijeenkomst en wilde dat de NAVO met dwingende kracht optreedt tegen de Bosnische Serviërs bij aanvallen op safe havens of op UNPROFOR. Hij wilde een indrukwekkender vertoon van macht, zodat de strijdende partijen de VN-regels niet meer kunnen negeren. Proportionaliteit in de bestraffing en waarschuwingen vooraf zouden moeten worden verlaten.

Perry speelde in op irritaties in NAVO-kringen over de weinig imposante speldeprik-acties tot nu toe en over het feit dat UNPROFOR tot een luchtactie mag beslissen en niet de NAVO. Hij kreeg gedeeltelijke steun van zijn Franse en Britse collega's. Minister Rifkind (VK) achtte het, zoals vele van zijn collega's, vitaal belang dat de Bosnische Serviërs gedwongen zouden om zich aan de afspraken met de VN te houden, maar verdedigde generaal Rose. Minister Voorhoeve uitte zorg over gevolgen voor de moslim bevolking en Léotard zei dat de NAVO zich niet mocht laten verleiden tot wraakacties. Men werd het niet eens over de proportionaliteitskwestie. De Europese NAVO-landen kwamen met name tegemoet aan Perry om enerzijds de Amerikaanse druk om het wapenembargo op te heffen te verminderen en anderzijds om de druk op de Bosnische Serviërs, om zich aan de regels te houden, te vergroten.

Men werd het er over eens dat er bij het tegenhouden van konvoien en het schieten op VN-militairen direct zal worden teruggeschoten.

Waarschuwingen vooraf zullen niet meer worden gegeven en meerdere doelen kunnen worden aangevallen. NAVO-acties zouden vanaf nu afgewogen, robuust en efficiënt moeten zijn. De coördinatie met de VN zou daarnaast verbeterd moeten worden. De voornemens van de NAVO zouden snel aan de Noord Atlantische Raad worden voorgelegd en worden doorgegeven aan UNPROFOR en aan de Secretaris-generaal van de VN.

Generaal Rose waarschuwde van tevoren reeds tegen de uitbreiding van de luchtacties: "We kunnen ons niet naar vrede toe bombarderen. Nog meer geweld is volgens mij momenteel iet de oplossing". De Duitse Minister Rühle bekritiseerde deze uitlating fel: hij wees er op dat generaal Rose geen veto bezitten en dat de VN zonder de NAVO niets kan afdwingen. Rose en zijn woordvoerder luitenant-kolonel Tim Spicer vonden hun reactie proportioneel "to what we feel is appropriate at the time".

Op 3 oktober ontmoette Perry VN-gezant Akashi, de VN-commandanten en NAVO-mensen in Split om de VN van de noodzaak om strenger op te treden te overtuigen. De NAVO zal de VN vragen om duidelijke richtlijnen over wanneer Bosnisch-Servische provocaties NAVO-luchtaanvallen rechtvaardigen, aldus Perry voor het onderhoud. De NAVO zou ook duidelijk maken dat de NAVO-piloten toestemming moeten hebben om verschillende doelen aan te vallen. Akashi was voorzichtig: hij beloofde een verbeterde samenwerking tussen de NAVO en de VN, maar maakte zich zorgen over het VN-personeel en de medewerkers van hulporganisaties. De VN is bang voor Servische represailles. Men werd het niet eens over procedures voor NAVO-ingrijpen tijdens het overleg in Split. Naast de VN heeft Rusland duidelijk te kennen gegeven tegen een robuuster optreden van de NAVO te zijn.

De NAVO-ambassadeurs in Brussel hebben op 7 oktober besloten dat Sarajevo en de andere veilige zones sneller, doelgerichter en gepaster zullen worden beschermd door middel van luchtacties. Zij vroegen de plaatsvervangend secretaris-generaal van de VN, Balanzino, om Boutros-Ghali op te roepen tot een krachtadiger beleid met betrekking tot NAVO-luchtaanvallen.

De NAVO probeert door robuuster optreden af te dwingen zijn geloofwaardigheid overleed te houden in het voormalige Joegoslavië en de indruk weg te nemen dat men de Bosnische Serviërs overal mee laat weggelaten.

De Contact-groep heeft op 4 oktober in Genève maatregelen ter verscherping van de druk op de Bosnische Serviërs besproken die daags erna aan de 29 leden van de ex-Joegoslavië conferentie zouden worden voorgelegd.

Het VN-Wereldvoedselprogramma heeft op 6 oktober de donor-landen opgeroepen om meer te geven omdat er niet genoeg voedsel is voor Bosnië voor de hele winter.

Het Tribunaal dat werd opgericht om in het kader van de internationale conferentie over het voormalige Joegoslavië oorlogsmisdadigers voor het gerecht te brengen, gaat kantoren openen in het voormalig Joegoslavië. Woordvoerder Richard Goldstone kondigde dat op 2 oktober aan. De kantoren worden gevestigd om onderzoeken te intensiveren en te versnellen en ook als een signaal aan de bevolking dat men aandacht heeft voor hun situatie. Kantoren zullen worden geopend in Belgrado, Zagreb en Sarajevo.

VN-INCIDENTEN

Op 29 september werden zes burgers van VN-hulporganisaties gedood tijdens gevechten tussen de BiH en de VRS.

In het eerste weekeinde van oktober zouden twee Franse Mirages zijn beschoten met een luchtdoelraket bij een surveillance flight over noord-centraal Bosnië in het weekend. De raket werd ontweken door de Mirages. De Navo onderzoekt het incident.

Een Canadese VN-militair op een observatiepost bij Breza raakte op drie oktober ernstig gewond in een kruisvuur tussen de BiH en de VRS. Er werd gevuld door de moslims, waarschijnlijk op een richtlamp die de Bosnische Serviërs bij de post hadden aangedaan.

NEDERLANDSE VN-MILITAIRES

Minister Voorhoeve heeft op 29 september gezegd dat meer dan één land troepen zou moeten stationeren in de veilige gebieden. Hij wil dat ook andere landen een bijdrage leveren. Nederland had een bataljon toegezegd tot juni 1995 en daar is nog geen aflossing voor.

Nederland zal acht waarnemers naar de FRJ sturen om het embargo tegen de Bosnische

Serviërs te controleren. Het gaat om drie militairen, één van ieder krijgsmachtdeel, twee douane-beambten en twee mensen van het ministerie van buitenlandse zaken. Ze zullen op tien oktober via Genève vertrekken. Nederland heeft een deelname van één jaar toegezegd. De waarnemers worden afgelost na 6 maanden.

Op de weg van Busovaca naar Lukavac is ter hoogte van Ribnica een granaat op drie oktober op enkele meters ingeslagen bij een Nederlands konvooi. Er werd alleen materiële schade toegebracht.

De in Servië woonachtige Nederlandse journalist Dick Verkijk is uit Servië uitgewezen voor een periode van vijf jaar. Sinds een rapportage waarin hij opriep tot luchtbombardementen boven Servië heeft hij problemen gehad. Zijn pers accreditering werd niet verlengd. EU-commissaris Van den Broek en minister Van Mierlo hadden (op verzoek van de Nederlandse Vereniging van Journalisten en de Internationale Federatie van Journalisten) de kwestie te berde gebracht op de Europese ministerraad in Luxemburg met als gevolg dat de EU een officieel protest laat uitgaan naar Milosevic. De minister van buitenlandse zaken Klaus Kinkel ging onmiddellijk in op het verzoek om actie te ondernemen. Verkijk moest uiterlijk 6 oktober het land verlaten.

Op 9 oktober werd een Mercedes Benz jeep afhadig gemaakt van een Nederlandse commandant op weg van Srebrenica naar Split in de omgeving van Podromanija.

Staatssecretaris Gmelich Meiling vertok op 10 oktober voor een bezoek aan de Nederlandse eenheden in en rond het voormalige Joegoslavië. Op 10 oktober deed hij Villafranca aan.

ERNSTIGE INCIDENTEN

NTR

BALKAN

ALBANIË

De voortdurende deportaties van Albanese illegalen uit Griekenland - tot op heden zijn er 70.000 de grens overgezet - en de afsluiting van de Grieks-Albanese grens, hebben de sociale spanningen in Albanië de afgelopen periode verergerd en een nieuwe stroom economische vluchtelingen naar Italië gestimuleerd. De politie van Durrës, een Albanese kustplaats ter hoogte van Bari in Italië, voorkwam op 6 oktober een exodus van meer dan 15.000 Albanese tussen 15 en 35 jaar, die de haven wilden bereiken om het land te ontvluchten naar Italië. Albanese ordetroepen hadden de toegangswegen geblokkeerd.

Een Albanese Hof van Beroep heeft op 6 oktober de straffen verlaagd van de vijf leden van de Griekse minderheid in Albanië die waren veroordeeld wegens spionage en verboden wapenbezit (zie infoscoop nr. 25). De straf van één veroordeelde werd met twee jaar verlaagd, die van de anderen met één jaar. Griekenland eist nog steeds de vrijlating van de veroordeelden en reageerde negatief. De Griekse veto's en deportaties zullen pas worden stopgezet als de vijf zijn vrijgelaten. De Griekse minister van buitenlandse zaken, Karolos Papoulias, had vooraf echter gezegd dat een strafvermindering zou kunnen wijzen op een veranderde houding van Albanië.

In Griekenland is men bezig met een heroverweging van het buitenlands beleid. Het land heeft alle buurlanden tegen zich doen keren, ook Bulgarije. Uit de uitspraken van de onder-minister van buitenlandse zaken, Jannos Kranidiotis, valt volgens het NRC Handelsblad (5/10) af te leiden dat het beter kan worden. De uiterst dringende oproep van Kinkel en Juppé om in het kader van de EU troika te gaan werken aan de sanering van de betrekkingen met de FYROM, Albanië en Turkije en het opheffen van de Griekse veto's en embargo's, heeft daar waarschijnlijk veel mee te maken.

Er tekenen zich tot dusver twee stromingen in de discussie af: één stroming die het gladstrijken van de verschillen met Macedonië

bepleit en een ander die voor het bereiken van een goede verstandhouding met Macedonië én Albanië pleit.

Theodoros Pangalos, voormalig minister van buitenlandse zaken, van verkeer en nu kandidaat burgemeester van Athene, wilde de "kwestie Skopje" dit jaar nog afgesloten zien. Hij pleitte voor rechtstreekse onderhandelingen. Dit land moet geen tegenstander blijven, maar een bondgenoot worden. De eigenlijke tegenstander(s) is in deze visie de as Albanië-Turkije. De zoon van premier Papandreou en minister van onderwijs, Jorge Papandreou behoort ook tot deze stroming.

Volgens de oud-minister van buitenlandse zaken, Michaelis Papakonstandinou, zouden ook directe onderhandelingen met Tirana komen, ook als de vijf daar nog gevangen zitten. De voorzitter van Omonia, Sotiris Kyriazátis, sprak zich uit vóór rechtstreekse en onmiddellijke Grieks-Albanese onderhandelingen en tegen de deportatie van Albanese. Dit zou alleen honger veroorzaken en tot sociale onlusten in Albanië leiden. Ook de Grieks-orthodoxe bisschop Athanásos keerde zich tegen de deportaties. Nikos Konstandópoulos, leider van de Alliantie van Links en Vooruitgang behoort ook tot deze stroming en keerde zich ook tegen de deportaties.

GEBEURTENISSEN IN RWANDA/BURUNDI/ZAIRE

van 26 september t/m 10 oktober 1994

-EEN SAMENVATTING-

101 MIDCie

VDG

sectie Afrika

PROLOOG

Na de moord op de presidenten van Rwanda (Habyarimana) en Burundi (Ntaryamira) op 6 april 1994 brak in Rwanda de strijd tussen Hutu's en Tutsi's uit. Terwijl de moord op leden van de Tutsi-stam door de presidentiele wacht in volle gang was, veroverde het Rwandees Patriottisch Front (RPF) langzamerhand het grootste deel van het Rwandese grondgebied. Jaren van opgebouwde spanning tussen beide groepen ontladden zich in een massale moordpartij.

Naarmate de burgeroorlog voortduurde nam de vluchtelingenstroom toe. Aanvankelijk bestond deze stroom voornamelijk uit Tutsi's, later voornamelijk uit Hutu's. Zij zijn uitgeveken naar Tanzania, Burundi en vooral Zaire. Daar bevindt zich de grootste concentratie vluchtelingen in het gebied rondom Goma.

Eind juni trokken Franse para's de grens van Zaire over om een veiligheidszone, in het zuidwesten van Rwanda, in te stellen. Deze veiligheidszone werd eind augustus overgedragen aan een VN-vredesmacht bestaande uit Afrikaanse eenheden.

Het beleid van de VN was tot nu toe gericht op het zo snel mogelijk laten terugkeren van de vluchtelingen. Geruchten over moorden op teruggekeerde Hutu's werden zoveel mogelijk afgedaan als incidenten. Nu blijkt dat het RPF bewind wel heeft aangezet tot wraakacties op de Hutu's, hebben de VN en de UNHCR (de VN-tak die zich bezig houdt met vluchtelingen), het beleid moeten bijstellen. De Hutu's worden niet meer aangemoedigd terug te gaan naar Rwanda.

HUMANITAIRE HULP

22 september - Na eerdere kritiek op Care Deutschland is er nu kritiek op de verspilling van de UNHCR. Hoewel de UNHCR de beste radioverbindingen heeft komt het voor dat vliegtuigen leeg vertrekken. Tevens worden goederen van heinde en ver (Johannesburg, Zuid Afrika) naar Goma gevlogen terwijl die ook uit het nabijgelegen Nairobi of zelfs Bukavu (Zaire) en Bujumbura (Burundi) zouden kunnen worden gebracht.

1 oktober - Het geweld veroorzaakt door Zairese militairen en Hutu-milities in de kampen gaat door. In het kamp Katala bij Goma hebben 200 Hutu's van de gevreesde Interahamwe beweging de macht vrijwel geheel overgenomen. 80 internationale hulpverleners uit het kamp moeten worden geëvacueerd. Sommige van de Britse hulpverleners waren verschenen op een dodenlijst van de Interahamwe.

2 oktober - Na eerdere Japanse burgerhulpverleners zijn er 110 lichtbepapende Japanse militairen aangekomen in Goma. Het is voor het eerst dat Japanse soldaten onder eigen commando een humanitaire missie vervullen. Zij mogen hun wapens alleen gebruiken ter zelfverdediging.

BURUNDI

1 oktober - De 38-jarige Hutu Sylvestre Ntibantunganya wordt benoemd tot president van Burundi. Sinds het vliegtuigongeluk van 6

april jongstleden had Burundi geen president. De premier van Burundi zal volgens recente akkoorden een Tutsi zijn.

plaatsgevonden. De moord was systematisch en gepland en kan daarom volgens de Geneefse conventie als volkerenmoord worden gekenmerkt. 55 personen worden als hoofdverantwoordelijke aangemerkt.

VERENIGDE NATIES

26 september - VN organisaties zijn het onderling oneens of Hutu's wel of niet een ontoelaatbaar risico lopen bij terugkeer naar Rwanda. De UNHCR heeft de RPF regering verantwoordelijk gesteld voor een serie georganiseerde wraakacties. Reeds 30.000 Hutu's zouden zijn omgebracht door wraakacties van de Tutsi's met name in het Zuiden van Rwanda. De UNREO (UN Rwanda Emergency Organisation) is een andere mening toegedaan. De UNREO moet samenwerken met de autoriteiten in Kigali. De UNREO stelt dat het rapport van de UNHCR, gebaseerd op 300 gesprekken, geen harde bewijzen naar voren brengt en dus slechts op geruchten berust.

28 september - Secretaris-generaal Boutros Boutros Ghali heeft de VN staf het stilzwijgen opgelegd omtrent het gevaar dat Hutu's lopen bij terugkeer. Twee operaties zijn inmiddels op de lange baan geschoven. Het gaat om de operatie Homeward, waarbij elke dag 4000 Hutu's vanuit Zaïre terug naar Rwanda zouden worden gebracht en de operatie waarbij de Hutu-milities uit de kampen bij Goma zouden worden gescheiden van de niet-militaire vluchtelingen.

ONDERZOEK GENOCIDE

5 oktober - De discussie over de opzet van een tribunaal die de volkerenmoord in Rwanda gaat onderzoeken gaat verder. VN-ambtenaren pleiten, terwille van de efficiëntie, voor één rechtbank voor zowel Joegoslavië als Rwanda. Andere landen waaronder de VS en Australië (beide lid van de veiligheidsraad) willen voorkomen dat de indruk bestaat dat Rwanda een ondergeschoven kind is.

Een VN commissie heeft gerapporteerd bewijzen te hebben voor de volkerenmoord die tussen 6 april en 15 juli in Rwanda heeft

IGK brengt werkbezoek aan 101 MIDCie

Smi [REDACTED]

Op donderdag 29 september j.l. heeft de Inspecteur Generaal voor de Krijgsmacht (IGK) een werkbezoek gebracht aan 101 MIDCie. De bedoeling van zo'n werkbezoek is tweeledig. Allereerst wil de IGK op een zo breed mogelijk vlak over de krijgsmacht geïnformeerd blijven. Daarnaast is het, in zijn functie als ombudsman, van belang het personeel van zijn bestaan en handelwijze op de hoogte te stellen.

Als compagnie wordt ervoor gezorgd dat zo'n bezoek grondig is voorbereid. Niets wordt aan het toeval overgelaten en als het even kan is alles tot op de minuut gepland en afgewogen. De IGK en zijn adjudant lkol de Vries werden door de compagniescommandant maj L. Hakvoort in zijn kantoor ontvangen. Daarna werd de IGK in de koffiekamer van de compagnie ontvangen door de pelotonscommandanten die, elk op hun beurt, een lezing gaven over het uitgebreide werkgebied waar zij voor staan.

Na een korte inleiding over de organisatie en de ophanden zijnde reorganisatie door de commandant was het de eer aan de lnt Wassen het spits af te bijten.

De lnt Wassen, pelotonscommandant van de terreinanalisten, gaf aan met welke concrete projecten zij momenteel bezig zijn. Moeilijkheden die zich daarbij voordoen zijn; dat analyses van de paragrafen weer en terrein door overwegend dienstplichtigen behandeld worden maar tevens dat het terrein niet altijd fysiek verkend kan worden. Enerzijds is er gebrek aan financiën terwijl anderzijds de afwijzing van autoriteiten om bepaalde gebieden te betreden de werkzaamheden bemoeilijken.

Als tweede spreker heeft de lnt Coppoolse van het 3^e peloton een uiteenzetting gegeven over de gebieden waarmee dit peloton zich bezig houdt.

Allereerst is daar de tak van gegevens verzamelen en de samenstelling van de supintreps. Projecten als het geautomatiseerd (d.m.v. het GOS = Gev ost syst) registreren van gegevens op allerlei gebied van het voormalig Joegoslavië en het verzamelen van informatie

over andere brandhaarden in en rond Europa en Afrika.

De lnt Mori heeft een uitleg gegeven over de genietechnische aangelegenheden, terreindocumentatie en technische inlichtingen zoals het steunen van schietdagen en ouderdagen met wapens en instructie. Ook verzorgt het peloton steun in de vorm van wapenlessen aan personeel dat voor VN-taken wordt uitgezonden en tenslotte steun op dit gebied aan alle eenheden die dat verzoeken.

Als laatste en geruchtmakendste was het de beurt aan ritmeester Wozniak, pc van het 1^e peloton om een uitleg te geven over de wijze van ondervragingstechnieken.

Al gauw, na de inleiding werd het de inspecteur aan de hand van een spraakmakend voorbeeld, duidelijk dat krijgsgevangendondevraging niets anders is dan de ondervraagde in een voor hem onbekende situatie te brengen. De bedoeling was dat meer informatie prijs gegeven werd dan noodzakelijk. In die opzet slaagde de ritmeester.

Na de diverse lezingen vond er een gesprek plaats tussen een delegatie van de compagnie en de IGK. Pikant detail is dat de compagniescommandant niet voor dit gesprek was uitgenodigd zodat de mannen frank en vrij over allerlei problemen van gedachten konden wisselen. De generaal vertelde eerst iets over zijn werkzaamheden en de mogelijkheden om bij hem aan te kloppen als daar aanleiding toe was. Daarna volgde er een voorstellingsronde die het een ieder vrij liet zijn grieven te vertellen. Het viel de generaal op dat er weinig te morren viel en dat de soldaten met name bier op de compagnie een interessante job hadden gevonden. Leegloop zoals dat wellicht bij andere eenheden voorkomt is een onbekend begrip bij 101 MIDCie.

Ongeacht rang of stand worden de taken, hoe moeilijk en belangrijk ook, door iedereen aangepakt.

Na dit gesprek stond er een fantastische lopende lunch klaar waarbij de generaal uitsprak "Eet u elke dag op deze wijze?".

De compagniescommandant bood de generaal voor de maaltijd een geschenk aan van de

compagnie. Het houten bord, vervaardigd door de sld' Brand en de Kpl' Bouckaert stelt het logo van 101 MIDCie in hout voor.

De IGK liet zich op zijn beurt niet onbetuigd en overhandigde de commandant het schild van de inspecteur.

Na de smakelijke maaltijd heeft de generaal in een strak tijdschema o.l.v. de csm de werkplekken bezocht. Dat het tijdschema niet gerealiseerd werd, lag in het feit dat overal waar de IGK kwam, hij oog en oor had voor de materialen, configuraties en de gebruikers. Tevens viel het de IGK op dat er projectmatig wordt gewerkt ongeacht rang of stand en was zeer onder de indruk van de mogelijkheden die de compagnie heeft.

Na de rondleiding die liep van het geautomatiseerd ondersteuningssysteem, via de video-editingroom, het GIS (geografisch informatie systeem), de wapenkamer met buitenlandse wapens en de terreindocumentatieruimte tot aan de microficheruimte met zijn aflees- en afdruk apparatuur volgde er een afrondend gesprek met de compagniescommandant, waarna de generaal de eenheid verliet.

De indruk die de IGK heeft opgedaan deed hem de uitspraak ontvallen dat na de reorganisatie de compagnie (dan peloton) wellicht te laag in de organisatie is "opgehangen".

Videobestand 101 MIDCie

Onderstaande lijst geeft u een overzicht van het videobestand (VHS) van 101 MIDCie. Het bestand is voor bijna 100 % opgebouwd met beeldmateriaal uit open bronnen. U moet hierbij voornamelijk denken aan documentaires, uitgezonden door diverse televisiestations, en compilaties van journaalbeelden. Belangstellenden kunnen altijd banden lenen.

Verder zouden wij graag in het bezit komen van beeldmateriaal uit gebieden waar de landmacht meewerkt aan crisisbeheersingsoperaties. Denk hierbij vooral aan amateurvideo's uit het voormalige Joegoslavië, Rwanda etc. Indien u dergelijk materiaal ter beschikking wilt stellen, een band wilt lenen of vragen van enigerlei aard heeft, kunt u bellen met vdg Grootendorst, 101 MIDCie, MDTN *06-678-3059 of PTT 08380-83059.

Titel en onderwerpen	Lengte (min)	nr.
A footstep away (mines)	40	61
Afghanistan	50	32
Afrikaner Weerstand Beweging	25	84
Albanie	25	71
Angola - Mozambique Een snoer van tranen	25	99
ANC	45	85
Angola	110	96
Bahrein	45	116
Bommenwerpers van toen en heden	50	30
British Army exhibition '84	25	34
Chemical weapons	48	111
China: op zoek naar bronnen van onze beschaving	50	106
Coming in from the cold	50	21
Comrades at war	60	11
De Belgische EOD	25	42
De Falklandoorlog, deel 2	60	28
De Falklandoorlog, deel 1	55	29
De Golani brig (Israël)	45	17
De Griekse NATO assault cursus	25	35
De Mursi stam in Ethiopië	50	76
De nederlandse mariniers	35	26

De opleiding van een Sovjet soldaat		
De Sorben		
De T-80 op vervoer	45	10
De voormalige IDG	45	120
Dear mother,...love Iwan	25	36
Dreiging tegen Nederland	25	39
Duitsland	50	31
Duitslands geheime politie	25	20
The return of nationalism	150	78
Duitslands drang naar eenheid		
Elite fighting forces: Speznaz		
Elite fighting forces: Asia	25	81
Ethiopië	48	113
Geheime diensten: mollen	50	77
Geheime diensten: de schaduw mensen	25	87
Golf: de smerige oorlog	25	88
Haiti	45	67
Havok MI-28 en Apache AH-64	50	126
Het Luxemburgse leger	20	41
Het nucleaire tijdperk	25	27
Het verval van het Rode leger	50	40
Human rights human wrong	50	22
I can't answer that question	?	62
Ich diene der Sovjet Union	30	14
India	45	19
Chasing India's monsoon	50	57
Indonesië en Vietnam	50	58
Info over voormalige SOXMIS	25	33
Interview met commandant 1 LK	25	90
Israël Gaza - Golan	45	52
Israël Intifada	40	53
Joegoslavië: de reis naar de waanzin	45	105
Over het dagelijks leven	25	49
Kamitjatka	25	73
Kenia		

Kenia (the search of Dr. Livingstone)	?	74
KGVN behandeling / de Imblbrig	45	15
Libanon: states of terror; men of God	50	56
Macedonië	45	125
Macht en onmacht Sovjet Unie in Duitsland	50	38
Materieelherkenning, deel 2	60	13
Materieelherkenning, deel 1	60	12
Midden - Oosten	85	54
The collaborators		
De Kach van Goldstein		
Mongolië	50	108
Moskou goud	50	46
Zaken doen 1993		
Mozambique, deel 1	30	97
Mozambique, deel 2	60	98
Nationalisme in Canada	48	109
Nationalisme in Duitsland	50	107
Nationalisme in Noord-Ierland	120	110
Nationalisme in Joegoslavië	50	101
Nationalisme: Koerdistan	50	114
Neo nazisme in Duitsland	60	79
Nieuws over Sarajevo, feb '94	?	44
Norman Schwartzkopf	45	59
Oefening DRUNA '85	45	25
Oefening DRUSBA '85	45	24
Ondervragen met 101 MIDCie	20	95
Oorlog in vrede: Terrorisme	45	65
Oorlog in vrede: Afghanistan	45	64
Oorlog in vrede: Falklands	45	66
Opkomst PDS in Duitsland	50	112
Orgaan Maffia	40	60
Red Mercury	25	122
RPV demonstratie	25	89

Rusland	120	45
Diverse Sovjet legerplaatsen		
GOS vrouwenpartij		
Rusland reflectie		
Oktoberrevolutie		
Rusland en de maffia		
Rusland Glasnost Gangsters	50	47
Rwanda: documentaires t/m juni '94	60	93
Rwanda: in het hol van de leeuw	45	123
Rwanda: journaalfitsen juli '94	45	94
Rwanda: journaalfitsen t/m juni '94	30	92
Saddam Hoessein	150	51
portret (2 delen)		
Oorlog Iran-Irak		
Golffoorlog		
Brandende oliebronnen Koeweit		
Night vision in the gulf war		
Soedan	45	124
Somalië	50	63
Spanning in de Algarve	25	75
Special Forces: FBI Special Forces	25	118
Special Forces: US Green Berets	25	117
Special Forces: Sovjet airborne	25	102
Special Forces: German 1 st Airborne	25	103
Special Forces: Norway Jagers	25	104
Special Forces: Poland 6 th Airborne	25	119
Spy in the sky (Oost - West)	45	18
Staatsterrorisme Iran	50	55
Suriname onafhankelijk?	?	68
Terrorisme: Israël en de Palestijnen	25	100
Terrorist weapons and explosives	25	86
Terugkeer uit Afghanistan	25	37
The disposables (doodseskaders Colombia)	45	83
The german war machine: war and iron	40	91
The people's dictator	50	121
Documentaire over Deng Xiaoping		
The war machine	60	80
Tibet, de Dalai Lama	?	69

US Special forces	25	82
Val ijzeren gordijn en communisme	?	48
Van Normandië tot Berlijn	50	16
Vergelijking vtn NAVO / WP	25	23
Vladimir Zjirinovski	90	50
Vóormalig Joegoslavië	120	43
Getting away with murder (documentaire)		
Sarajevo 12/93		
De hel van Mostar (met inleiding min. Pronk)		
Written in blood	50	115
Documentaire over Noord Ierland		
Zambia	25	72
Zimbabwe	25	70

COLOFON

INFO-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave
van:

101 MIDCie
Simon Stevinkazerne
MPC 13 D
Postbus 9012
6710 HC Ede

Telefoon:

ptt 08380 - 83056
mdtn 678 - 3056
fax 678 - 3057

Redactie:

maj [REDACTED]
kap [REDACTED]
lnt [REDACTED]

Vormgeving:

101 MIDCie

INFO-SCOOP wordt verzonden aan de
secties 2 van bataljons en brigades als-
mede al die onderdelen van de ligs-
macht welke functioneel belang hebben bij
actuele informatie.

Zij die INFO-SCOOP nog niet ontvangen
maar dit wel wensen kunnen hierover
contact opnemen met 101 MIDCie op
bovenstaand telefoonnummer onder op-
gaaf van redenen waarom zij INFO-
SCOOP wensen te ontvangen.

LEGENDA

- 1 BOSANSKA BOJNA - ENCLAVE
- 2 RADAC - HOOGTE
- 3 GRABEZ - PLATEAU
- 4 ORASJE - POCKET
- 5 POSAVINA - CORRIDOR
- 6 DOBOJ - VINGER (INCLUSIEF OZREN GEBERGTE)
- 7 MAGLAJ - POCKET
- 8 MAJEVICA - HEUVELS
- 9 SAPNA - DUIM
- 10 VLASIC - GEBERGTE
- 11 CEMERSKA - PLANINA HOOGTE

- UNPA (United Nations Protected Area)
- MOSLIMS
- BOSNISCHE KROATEN
- BOSNISCHE SERVIERERS
- SAFE HAVEN (VEILIG GEBIED) VN
- ONDER BESTUUR EU (Europese Unie)

